

МОДЕЛЮВАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

О. П. Степаненко, к.е.н.

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Сучасний стан економічного розвитку України характеризується динамічними змінами в структурі економічного простору країни, змінами форм власності та структури інтересів, появою нових організаційних структур, якісними перетвореннями у відносинах господарюючих суб'єктів, вдосконаленням інструментів державного регулювання економіки. Разом з тим економічний розвиток країни безпосередньо залежить від стану, наявного потенціалу та перспектив розвитку банківської системи як структури, що обслуговує фінансові потреби суб'єктів господарювання та сприяє інноваційному розвитку та економічному зростанню.

Трансформаційна економіка є результатом виникнення нових рушійних сил, що перетворюють одну економічну систему в іншу, в якій зажди співіснують і взаємодіють домінуючі уклади наявної та майбутньої системи з поступовим зростанням впливу нового укладу й формуванням якості однорідності та системної цілісності виникаючого системного утворення.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних публікацій свідчить про підвищений інтерес щодо дослідження трансформаційного розвитку економічних систем. До теперішнього часу сформувався ряд наукових напрямів і теорій, які досліджують різні аспекти трансформаційних змін соціально-економічних систем.

Наявні результати наукових досліджень не отримали відображення в єдиному логічно збудованому концептуальному підході, що дозволяє виявити закономірності та особливості трансформаційних процесів банківських систем, побудувати на цій основі адекватні економіко-математичні моделі й визначити перспективи й напрями подальшого розвитку банківських систем. Тому виявляється актуальним і необхідним досліджувати питання, пов'язані з розвитком банківських систем і моделюванням трансформаційних перетворень у банківській системі.

Дослідження трансформаційного циклу доцільно проводити на основі аналізу підвищувальних і знижувальних хвиль, які дозволяють встановити наступні характеристики розвитку БС:

- перед початком і на початку трансформаційного циклу спостерігаються глибокі зміни в умовах економічного життя суспільства, які знаходять вираження у встановленні нових економічних відносин та виникненні нових суб'єктів економічної діяльності;
- на періоди підвищувальних хвиль трансформаційного циклу припадає найбільша кількість соціальних потрясінь;
- періоди знижувальних хвиль трансформаційного циклу супроводжуються тривалими й особливо різко виявленими економічними депресіями.

Отже, за низкою малих і середніх циклів виявляються процеси більш радикального розподілу й впливу акумульованого в БС капіталу за роки трансформації.

Виходячи з того, що трансформаційний цикл відображає поетапний перехід економічної системи від однієї стадії розвитку до іншої, можна стверджувати, що економічний цикл залежить від трансформаційного циклу і в тривалому періоді вони є прямо пропорційними. Тоді проблему забезпечення позитивного характеру трансформаційних перетворень можна звести до задачі визначення оптимальної траєкторії розвитку системи.

Аналіз динаміки розвитку банківської системи при випадкових зовнішніх впливах зводиться до дослідження траєкторій збалансованого розвитку банківської системи, збурених випадковими процесами.

Методики формування еталонних траєкторій розвитку банківської системи та економічної системи засновані на зміні їх власних динамічних властивостей. Отже, ефективність трансформаційних перетворень банківської системи й економічної системи

держави можна розглядати з погляду побудови таких траєкторій їх розвитку, які б були максимально наближені до еталонних траєкторій розвитку даних систем.

В модельних дослідженнях трансформаційних перетворень банківська система подається як складна динамічна система, яка характеризується безліччю параметрів і вектором мети, перерозподіл пропорцій в якому в бік збалансованості пов'язано зі зміною режимів функціонування економічної системи. Призначення параметрів банківської системи полягає в тому, щоб зробити довільні початкові і поточні умови функціонування банківської системи збалансованими і з плином часу підтримувати оптимальну збалансованість трансформаційних процесів. У цьому випадку економічна система буде функціонувати в магістральному режимі, тобто буде підтримуватись збалансованість економічних трансформаційних процесів.

ПОБУДОВА ІНТЕРВАЛІВ ЕНТРОПІЇ З МЕТОЮ ВИЗНАЧЕННЯ ФУНКЦІЙ НАЛЕЖНОСТІ НЕЧІТКИХ ПОКАЗНИКІВ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ

К. В. Горбатюк, к.е.н, доцент
Хмельницький національний університет

Проблема створення комплексних систем нормування, які б охоплювали процеси праці основних, обслуговуючих робітників і фахівців, належить до числа першочергових проблем розвитку теорії і практики нормування праці у даний час. В умовах ринкової економіки база знань про процеси праці для підприємств у закінченому вигляді повинна містити інформацію про умови і необхідні вимоги, що забезпечать досягнення тієї чи іншої виробничої мети. Для цього потрібно забезпечити якісний збір, обробку та використання максимально можливого обсягу наявної у виробничій системі статистичної інформації про перебіг виробничих процесів. Крім того, необхідно налагодити використання зібраної інформації для отримання похідних характеристик процесів виробництва для побудови адекватних прогнозів та ефективного планування.

У роботах [1-2], присвячених економіко-математичному моделюванню процесів праці зазначено, що моделювання показників, які характеризують процеси виробництва та праці, при використанні тільки середніх характеристиках є не достатньо адекватним. Середня оцінка має властивості незміщеності, ефективності і спроможності лише для обмеженої кількості видів розподілів, а для якісної обробки інформації в умовах малої її кількості та невизначеності законів розподілу необхідно застосовувати спеціальні стійкі (робастні) методи оцінювання. В зазначених роботах пропонується ввести теорію відхилень у практику нормування праці, в межах якої для всіх показників, з яких складаються норми праці, враховуються не тільки середні значення, а й дозволені допуски на помилку, що включає припущення про ймовірнісний характер розглянутих показників.

Якщо відійти від уявлення використовуваних в нормуванні праці величин як випадкових з невідомими ймовірнісними характеристиками та перейти до нечітких величин, то можна повною мірою скористатися перевагами апарату теорії нечітких множин [3]. Але тут виникає інша задача – побудови функцій належності нечітких показників [3], яку може бути вирішено за допомогою методів оцінювання центру розподілу та відхилень від нього у статистичних сукупностях, що представляють досліджувані величини. Ця задача еквівалентна задачам, що вирішуються в рамках теорії відхилень у практиці нормування праці. Визначення нормативної величини допущеного відхилення від норми праці, норми трудомісткості, запланованого обсягу виробництва пов'язане з отриманням оцінки центрального значення величини та оцінки відхилення від центрального значення. Для розв'язання таких задач також найбільш доцільним є використання стійких (робастних) оцінок [1].

В даний час сформувався два підходи до одержання стійких оцінок. Перший, найбільш часто уживаний у навчальній і науковій літературі, заснований на припущенні про